

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 7 cr., a dóua óra
6 cr., a treia óra 5 cr.,
şi de fiesce care publi-
caţiune timbru de 30 cr.
Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dacţiunea şi Admini-
straţiunea Unirii»
în
Blas.

Anul IX.

Blas 2 Septembre 1899.

Numérul 35.

Şcôla.

Se incepe un alt an scolastic şi cu el se face un paş înainte în educarea tinerimei. Bărbaţi de şcôlă şi cei ce au în mână crescerea tinerimei se îngrijesc şi îşi bat capul nu-i vorbă ca să afle modul şi metoda cum ar pute să facă, ca tinerimea să-şi câştige cunoştinţe din ce în ce mai multe. Că apoi într-un adevăr ajuns-au la rezultatul dorit, ori dóră s'a produs numai din tóte o scórtă de tot subţire, fiind că *pluribus intentus minor est ad singula sensus*, nu vréu să cerc. Ceea ce trebuie să preocupe pe ori cine este, că óre cunoştinţele ce şi le însuşesc tinerii sînt ele cu totul conforme cu adevărurile eterne, ori mai bine zis înaintarea în cunoştinţe se face ea paralel cu înaintarea în virtuţile creştine?

Durere! Metodele nóstre moderne se ocupă cu tóte numai cu Dumnezeu nu. Îi se spune băiéului despre lucruri, ce au existat vre ódiniórá, dar din cunoştinţele căroră tare puţin folos va trage, ca să nu zic, că nimica. Îl fac să-şi bată capul cu lucruri imaginare, ér cestiunile cele mai importante cum e cunoştinţele proprie şi scopul lui pe pămînt, se negliă cu totul. Adecă ce zic? Nu se negliă lucrurile acestea se incredinţeză cathechetului ca el să propună elevilor cunoştinţele acestea „ruginite”. Învétătorii ori profesorul,

în cazul cel mai bun, nu spun nimica despre lucrurile acestea. Ér dacă zic ceva, în cele mai multe casuri îşi deschid gura numai ca să le póta batjocori, numai ca să spună că nu sînt tocmai așa. Vor vorbi póte unii şi despre auctorul naturei, dar despre legile, despre preceptele lui vor tăcé, ori vor vorbi dacă nu cu cuvinte cel puţin cu fapta. Viaţa lor de multe ori este ca şi când nu ar fi fost conduşi la isvorul nacerii de a dóua, legi bisericéscă, post, biserică pentru unii nu există şi apoi să te miri când veđi că o parte a tinerimei calcă pe urmele invétătorilor? Pasiunile izbucnesc, creştinismul opresce ca să le daí frîu liber, *nitimur in vetitum*, şi exemplele te trag: *exempla trahunt*. Educaţia e gata.

Învétătorii şi-a ostenit plămânile timp de nu sciú câţi ani, preotul a ostenit la şcôlă nu sciú de câte ori pe săptămână, ér tinerul în decursul anilor încă a căpétat ceva spoitură de sciinţă câte unul încă şi câte o faţă palidă, ochi cufundaţi, mers bétănesc şi când îi iese câte un perişor pe faţă, veđi într'insul ignoranţa copilărescă împreunată cu superbia falsilor profeti. Va merge mai de parte şi după încă vre-o 10 ani de studiú îşi va face examenul, îşi va începe cariera; înarmat fiind cu virtuţile laice el nu va fura, nu va pune foc niméului. E om de omenie.

Şcôla aceea nu a avut intenţiunea ca din tinerul acela să crească crâsnici,

părinţii nu au avut de cuget ca din fiii lor să facă sfinţi, ori călugéri, ei au voit ca crescerea tinerelor mlăđite să fie incredinţată unor ómeni, cari sînt cu mult mai superiori de cât să se ocupe cu bagatelele religióse. Fie invétătorii credincios ori necredincios, copii învaţă pe o formă, ba de multe ori sînt mai buni, cei ce au ieşit de sub mâna celor necredinciosi, așa spun unii. Căci dór astăzi a ieşit din modă, ca copiii să priméscă o educaţie călugărescă. Tinerii trebuie să fie liberi, trebuie să înveţe cum să se póte în societate, să aibă manieri graţióse, să scie face glume, ţinuta corpului elegantă, vócea plăcută. Aceste tóte să le facă la vėđul ómenilor, ér a casă, ori când nu-l vede nime? Atunci póte să despreţuésă părinţii şi pe deaprópele, póte să fie necredincios, póte să pună în praxă tot réul, ce l-a invétat şi să devină şi el invétatoriu cu fapta pentru alţi. Prin asta nu devine mai puţin educat, ba de multe ori tocmai prin acestea se arată mai cult.

Preotul va pute să predice adevărurile eterne, cele din urmă ale omului, şi „educat”-ul nostru îl va şi asculta cam o dată pe an, dacă nu va fi prea cald sau prea frig în biserică, ca să-l audă cum vorbeşte. Preotul trebuie să-şi facă datorinţa, poporul trebuie ţinut în frîu prin ameninţarea cu iadul şi altele asemenea, va zice, ér el? La el viaţa de animal s'a

Feuilleton.

Îubire frăţesoă.

(Continuare.)

Tu aicia, soră? . . . zise Nicu după un restimp, când emoţiunea a mai încetat. Mulţămesc lui Dumnezeu, că te am vėđut éráş, şi acum pot să moriú ferice!

Să mori? Şi eu am venit a nume să te scap.

Mănile! Dă mănile în cóce . . . Dómne Dumnezeu! Încátuşat ca un criminal.

Ce faci Florică! Să nu perdem în încercări zădarnice scurtul timp, ce ni s'a dat să fim la olaltă.

Ce faci eu? Taiú legătura acésta . . . Oh! când e vorba, ca să vin în ajutoriul tēu, eu sînt ca un leu . . .

Sărmană soră! Tu te apuci de un lucru zădarnic.

Veđi păzitoriul . . . linişte!

Nicu într'adevăr era păzit de un soldat, care putea să spioneze ori ce mişcare pe o ferestnică, din uşa închisorii. El se preumbla în sus şi în jos prin ambit, şi de câte ori

ajungea la uşa prinsoneriului, privia în lăuntru închisorii. Cu tóte acestea Florica avėnd la sine o părechia de fórfeci bune, până când paznicul s'a preumblat prin părţile mai depărtate ale ambitului, ea a fost liberat din legăturile mănile şi picioarele.

Şi ce vrei tu să faci soră dragă?

Cum? Óre eu nu am venit aci ca să te eliberez.

Şi pe când el îi răspundea, că așa ceva e imposibil, ea îşi continuă discursul.

Da! Tu vei fi liber! Imbracă-te în hainele mele, fugi, şi mă lasă pe mine în locul tēu. Póte că Dumnezeu a nume ne a făcut așa de asemeni ca să poți scapa.

Şi me cređi așa de slab de inger soră dragă, ca să-mi cumpér viaţa cu preţul vieţii tale?

Şi vor fi ei așa de dejosiţi ca să conducă la locul de perđare o femeie? Apoi locotenentul Albert e aci . . . din bunăvoinţa lui mă veđi tu aici . . . el nu mă va lăsa să me împusce . . . eu sînt sigură!

Éşti sigură?

Fórté sigură! De altmintrea dacă mori tu, voiú muri şi eu: dar să încercăm să trăim amėndoi!

Al dreptate! replică Nicu, care de o dată îşi câştigă tot curajul de mai înainte. Îţi mulţămesc soră dragă! Numai cu acésta condiţiune primesc jertfa ta, dacă sórtea ta va fi şi a mea.

Florica în decursul acestei convorbiri, s'a folosit de tot momintul. Când paznicul se apropia, ea rămănea nemişcată, când el se depărta tóte puterile îi erau concentrate la lucru. În fine se desbumbă şi mantéua în care era învăluită cădu la pămînt şi se presentă fratelui în haine într-o asemenea cu hainele lui, apoi reluând mantéua, luându-şi pălăria şi vėlul, mai curind de cum s'ar zice le potriví după Nicu, şi se puse în locul lui.

Oh! că nu te vor recunósce. Nu! Fii sigur, zicea plină de bucurie, din carea inse totuşi se vedea un semn de frică. Veđi! Uitându-mă la tine Nicule, mi se pare, că mă vėd pe mine însă-mi. Bagă de samă cu deosebire la vóce, fă-o pe cât se póte mai dulce . . . şi dacă tu îmi vrei binele, trecėnd pe lângă Albert zi-i vre o vorbă bună. El e demn de așa ceva.

Apoi amėndoi sculându-se, se sufundară în o rugăciune profundă cerėnd ajutoriul lui Dumnezeu în grėua întreprindere şi rămăseră în statul acesta până când paznicul

prefăcut în a doua natură, și-a format principii după modul său de viață, așa că dacă ar trebui să se întâmple ceva schimbare, acesta ar fi ca evanghelia să se acomodeze după el, ăr nu el după evanghelie.

Acestea sînt r dele, de cele mai de multe ori, ale unei educațiuni moderne primite în școlă. Și c nd vedem, că b la acésta cuprinde din ce în ce mai mult teren în societate, c nd ómenii pii devin tot mai rari, nu putem să nu revoc m în memoria părinților datorința ce o a  de a se îngriji de creșterea fiilor lor nu numai în cele profane, ci și în cele religioase. Fără de creșterea acésta omul nu numai că nu-și p te ajunge ultimul său scop, dar nici bun cetățan nu p te să fie. Acésta să o facă în interesul propriu, ca în  ra morții să nu fie constrinși să constate cu lacrămile în ochi, că fiii lor umblă pe căi greșite și pentru ca acestia să nu p t  ave  motiv de a-i acusa inaintea Judecătorului de neglijință culpabilă. Și după ce școlă contribuie f rte mult la viața omului să bage bine de samă în m nile cui iși incredințez  urmașii.

Preoții incă să-și improspeteze datorința ce o a  de ași pasce turma în aceste timpuri grele, c nd la tot pasul dai de exemple rele și inv taturi perverse. Acésta să o facă ei inși-și și să nu lase catechisarea în grija unor ómeni de multe ori necunoscuți, c ci datori sînt să răspundă pentru oile pierdute din negrija lor.  r aceia, cărora li s'a incredințat educarea tinerimei, aducă-și aminte de cuvintele unui eminent publicist frances, la tot casul nesuspect, Guizot, care vorbind despre educarea tinerimei le spune că și aerul din școlă trebuie să fie plin de ideile

religioase, pe cari să le absoarbă școlariul și cari să pătrundă prin toți porii persoanei lui. Moralitatea, religiunea nu e o sciință, carea s'ar put  inv ta dacă ii se asemn z  și ei loc în imp rțirea  relor. Nu! Ea trebuie inspirată și r spirat  cu tot  ocasiunea.

Dacă toți factorii competenți iși vor indeplini obligațiunile, atunci vom ave  creștini buni, cetățeni consciențioși și nu vom fi siliți ca atunci, c nd avem lipsă de medicină să alergăm, din lipsa de incredere, pe la farmacia c lugeresc , cum a făcut nu unul dintre inimiții școlilor confesionale.

Un circulariu. Posta ne-a adus de la Oradea-Mare următorul circulariu:

Iubiților în Christos frați! Nr. 2911—1899. De și, în cas de nedumerire, fiesce care preot diecesan este îndreptățit a cere de la Ordinariat, cu modestia cuvenită, deslucirile necesare pentru eventuala liniștire a conștiinței sale; dar fiind că Ordinariatul nu pentru aceea d  ceva ordinațiune, ca adresați să albă ce combate pe calea jurnalistică, ci ca să se acomodeze aceleia; după ce alt cum incă nu e lucru cuvenincios, ca Ordinariatele pentru dispușețiunile sale, să se demită cu subalternii săi, în polemiile jurnalistică, ci pe cei renitenți are să-i indrume la ordine: Parochului din Sasari, On. Alesiu Pop, prin aceste i-se reprob z  indr snela, cu carea, în Nr. 34 din 26 August a. c. al „Unirii”, în numele „supunerii canonice (jurate) Archierului nostru”, s'a răsculat contra dispușețiunilor circularie ale acestui Ordinariat episcopesc de sub 14 August a. c. Nr. 2789, pentru că acésta nu e nici „modestia clericală”, nici semn de „supunere canonică (datorită) Archierului nostru”. — Forul apelatoriu competent, în ordinea hie-

rarchic , nu e publicul cetitoriu, ori c t de ales, al „Unirii”, la carele se provoc  Frația Sa. — Demagogia și anarhia nu-și pot aroga șie-și îndreptățire, nici pe terenul bisericesc.

Oradea-Mare, 28 August 1899.

Dr. Augustin Lauran, m. p.
vicariu gen. episcopesc.

Statistica Universității din Budapesta.

În zilele trecute a apărut statistica studenților universitari înscriși la cele 4 facultăți ale Universității din capitala țării. După datele ce ni le present , numărul universitarilor în anul scolastic trecut a crescut, urc ndu-se cei înscriși la frumoșă cifră 5252. Dintre aceștia partea cea mai mare 71.27% (adecă 3743) s'a u înscriș la facultatea juridică,  r restul s'a imp rțit între facultatea de medicină 12.13% (637), cea de litere 14.87% (781) și teologie 1.73% (91). Statistica nu ne spune naționalitatea tinerilor, ci îi imparte numai după confesiune, dar e desul și at ta ca să vedem, că mai slab s ntem reprezentați noi Românii fie gr. cat. fie gr. or.,  r cei mai bine reprezentați sînt Jidanii. Dar să lăsăm ca ins -și statistica să ne arete datele, cari în ordine după mulțimea indivizilor sînt următoarele: romano-catolicii a  fost 2286 adecă 43.59% din totalitate, jidanii a  avut 1539 (29.30%) de tineri, reformații 602 (11.46%), luterani 479 (9.12%), greco-orientali rom ni și s rbi 191 (3.63%), greco-catolici rom ni și ruteni 140 (2.67%) și unitari 15 (0.29%). Dacă acuma ne uităm la carierele, ce și le a  ales tineri, atunci observăm că unitarii cu toții a  pășit pe cariera juridică. După ei urm z  greco-orientali cu 74.87% (143), apoi reformați cu 74.25% (447), romano-catolicii cu 71.79% (1641), jidovi cu 70.76% (1089), luterani 66.59% (319) și mai pe urmă greco-catolici 63.57% (89).

presentându-se la ferestnic  intimă: „Dșor  e timpul.”

Că ce simțeminte s'or fi născut în inimile celor doi gemeni, e  nu o pot spune. Nicu trecu pragul, l s nd în chilie mai mult de c t jumătate din inima sa și în dată se vădu inaintea locotenentului, care pe tot timpul acesta a rămas în capul ambitului.

Curaj dșor , zise el, c tr  presupusa Florică, crede-mă că e  din tot  inima ași fi dorit să pot face mai mult pentru Dta.

Tata și e  vă mul mim din inimă, răspunse Nicu emoționat.

Voc a gemenilor sămăna ca și fisiionmiile lor, și locotenentul credu că stă față în față cu Florică, dar stringerea m nei ce inșoția cuvintele, c ci Nicu iși uitase pe un moment de rolul ce-l avea, trebui să-i pară lui Albert puțin mai puternică, de cum a fi făcut-o Florică.

Ajunși la locul unde primariul vorbia incă cu portariul, merseră la port , c ra deschid nduse, locotenentul întorc ndu-se c tr  primariu i zise, „De sigur, că dl primariu va da dșorei brațul ca să lăsă de aci.”

„E imposibil dle locotenent, răspunse acesta, am afaceri aci la prinsore.” Și acestea le zise cu un atare dispreț prefăcut de care Albert rămase ulmit. „Fi liniștit dle locotenent, că dșora în dată ce va ieși, va afla destul cavaleri, cari s'o inșoțesc . Soții dumniaei de principii, cei ce țin incă cu regele, sînt sigur că vor aștepta-o afară. Ei vor inșoți-o.”

Nicu abia ieșit afară, se int lni cu Iosif și împreună cu el, cu pași repeđi dispărură.

*

După 2  re se incepu mișcarea prin tristul edificiu. Căpitanul, trec ndu și ultimile fumuri din beția de sara, da ordin pentru morțea lui Nicu, care trebuia să se int mple în mijlocul pieței, pentru infricarea tuturor contrariilor. Locotenentul trist și îng ndurat comunica subalternilor comanda căpitanului, dar aș , că el să nu se amestece în inv luiala din curte. La revărsatul zorilor paznicul, ce p zia ambitul, spuse căpitanului, că prinsonierul se r g  în continu ca sa i-se trimită un preot.

„Trebuie, că va fi inc rcat nu de mici păcate, răspunse căpitanul. De altmintrea e  credeam că deja eri a fost preot la dînsul.”

„Dorința celui ce m re e sacr , notă Albert, și trebuie să fie implinită.”

Cel alalt dădu din umeri, borborosi nescari cuvinte neînțelese, și se int rse. Acesta era semnul, că căpitanul implinia cererea.

Nu mult după aceea preotul local fu condus în închisore  Floriceii, unde rămase scurt timp. C nd servitoriul altariului ieși, fața îi era palidă, pasul greoi și nesigur. Întrebă de locotenentul, căruia după ce îi șopti câte va cuvinte, se duse să se róge pentru jertfa nevinovată, ce în scurt timp trebuia să fie adusă pe altarul urei.  r Florică int rit  prin grația primită în sacramentul mărturisirei, cu fața și inima li-

niștit , aștepta momentul . . . c nd de o dată se trezi cu Albert la ușa chiliei.

Dșor ! Ce ai făcut . . . nenorocită dșor ?

Am m ntuit bunule locotenent pe fratele . . . și acum pot să moriu liniștită!

C nd zidurile acestui edificiu ar trebui să cadă pe mine, zise locotenentul inec ndu-se, c nd glonțele fraților mei de arme ar trebui să trec  prin peptul meu . . . nu nici atunci nu voi lăsa cu să te impusce. Nu! Nu! Și Florică int rit :

Prietiniile dtale sînt fără milă, . . . nu-ți periclitata viața . . . viitorul dtale . . . pentru mine . . . o necunoscută, o străină.

Dta o străină . . . dta o necunoscută . . . pentru mine! Dar e  nu voesc să profanez cu cuvinte p mintescii sfințenia acestui moment sublim, în care eternitatea p te iși deschide porțile sale, ca să ne inghit  pe am ndoi.

Ast fel vorbi locotenentul în un moment de entusiasm, voind ce e drept să se modereze, dar nu putu de c t în parte. Florică tăcu, ridic ndu-și ochii umeđi spre ceriu spre a mulțami lui Dumnezeu, care în timpul c nd nu se putea aștepta la vre un ajutoriu omenesc, i-a trimes un ap ratoriu at t de energic;  r el se depărtă cu luța la fulgerului.

Garnisona deja era pusă în r nd, aerul era vibrat de loviturile triste ale tobei, piața era indesuit  de lume în c t se călca om pe om, curioși de a ved  pe tinerul stimat din partea tuturor, care at ta a dat de lucru miliției revoluționare și care trebuia să fie ucis. Într'aceea unul din slujbași spuse că-

Trecând apoi la medicină aceeași statistică ne arată că s'au înscris dintre jidovi 19.75% adică 47.72% din totalitatea medicinistilor, dintre greco-orientali 16.23%, luterani 12.32%, reformați 8.14%, romano-catolici 6.43. Faptul, că tinerii greco-catolici, relativ puțin, ocupă locul cel din urmă după număr atât la științele juridice, cât și la facultatea de medicină se esplică ușor, dacă luăm în considerare că o parte însemnată dintr'înșii sînt înscris la teologie și litere.

Urmază facultatea filosofică unde în proporție locul prim îl ocupa luterani cu 21.09% din numărul studenților luterani, apoi vin reformați cu 17.61%, romano-catolici cu 17.14%, greco-catolici cu 13.57%, jidovi cu 9.49% și greco-orientali cu 8.90%. La facultatea teologică în fine greco-catolici sînt reprezentați cu 16.43% dintre ai lor și romano-catolici cu 2.53%.

Dacă acuma facem comparațiune între trecut și prezent, vedem, că numărul medicinistilor de la maximul de 1100 s'a scorbit la 637, pe când din contră s'a sporit contingentul celor de la filosofie ridicându-se numărul lor la 781. E ră dacă comparăm în fine contingentul diverselor confesiuni pe la diferitele facultăți, aflăm faptul caracteristic că la facultatea de medicină mai jumătate (47.72%) sînt jidovi, și e de notat, că numărul acestora a scăzut în anul trecut înscriindu-se în număr mai mare la științele juridice.

Profesorii mai mulți au fost la filosofie, a nune 46 a fără de profesori ajutători, apoi vine medicina cu 38, drepturile cu 24 și teologia cu 12.

Revistă bisericescă.

Banul Croației contele Khuen-Héderváry de mai mulți ani se ocupă cu idea de a fericii pe Croați cu căsătoria civilă. Dar pôte că nu-și va ajunge scopul, fiind sentimentul religios destul de bine dezvoltat la poporul croat. De altmintea la inițiativa arhiepiscopului Pozilović s'a înființat un comitet central catolic cu sediul în Zagrabia. Menirea lui este de a face toți pași de lipsă spre

a împedea planul acela. Spre scopul acesta comitetul în curînd va și eda un convocatoriū, prin care se va conchema pe anul venitoriū o mare adunare catolică în carea se vor desbata și relațiunile bisericii catolice față de stat, caracterul catolic al statului, cestiunea școlară și alte cestiuni, cari se referesc la națiunea croată.

Revistă politică.

Austria. Frecările naționaliste de cari amintiam în numărul trecut s'au mai continuat încă câte va zile. Patria lor, se înțelege, a fost tot Bohemia în partea sudică și sud-vestică. Acum liniștea s'a restabilit prin un nou plan al guvernului de a-i împăca. El ar consiste în aceea, ca Cehii să lea în considerare programul de Rusaliū al Nemților. Să recunoască limba germană de limbă mijlocitoare în provinciile austriace. Ca răsplată pentru concesiunea acésta, ei ar primi mai multe alte concesiuni. Spre scopul acestor ministri dr Kaizl din partidul Cehilor tineri și merge la Praga ca să se înțelgă cu soții săi de principii de odinioară. Ziarele cehice încă au mai lăsat ceva din intransigența, ce o observau până în timpul din urmă cu privire la postulatele lor.

Germania. Crisa guvernului german a rămas încă neresolvită. Cabinetul a rămas și pe mai de parte și parlamentul încă nu a fost disolvat. Ceea ce s'a întâmplat e, că s'a închis discuțiunea asupra proiectului de canal, carea nu se va reține de cât la toamnă, când, pe cum a zis cancelariul în vorbirea de închidere a sesiunei parlamentare, necesitatea canalului va fi cucerit teren mai mult și înșiși conservatori se vor fi convinși despre lipsa lui. Liberalilor, se înțelege, nu le place dispusēțiunea acésta. Ei învinovătesc guvernul, care, pe cum zic dēnsii, prin aminarea parlamentului a dat nas conservatorilor ca să facă o rezistență mai mare. Conservatori din

partea lor încă asigură, că proiectul nici dacă s'ar fi făcut alegeri nouē, nu ar fi fost primit, fiind ei destul de tari ca să-l dobore.

Serbia. Arestările, ce s'au fost pornit în contra membrilor din partidul radical din incidentul atentatului asupra ex-regelui Milan ce e drept s'au terminat cu deținerea alor 45 de persoane, dar nu s'a gătut cu ascultarea singuraticilor indiviți și cu dictarea pedepselor. Dintre cei judecați până acum, 15 au fost declarați de nevinovați și ast fel și-au recăstigat libertatea. Despre cei alaiți nu se scie încă nimica cu siguritate. E posibil, că nu vor scăpa cu toții, după ce însuși regele în o vorbire și-a arētat simțemintele nu chiar simpatice față de radicali. Tribunalul încă face tot posibilul ca să pōtă scirici de la atentatorul Knezevici pe auctorul moral al atentatului și pe soții conjurațiunei. Dar tōte încercările sînt fără de rezultat, căci Knezevici nu spune nimica.

Într'atâta guvernul sērbesc pe mai mulți bărbați însemnați, cari mai înainte au fost membri în cabinetul radical, și cari acum sînt în străinătate, i-a declarat de esilați din întrēgă Serbia. Dintre acestia cei mai mulți vrēu să se stabilească în Viena și Paris. Constituția încă are de gānd guvernul ca să o suspendeze și în locul ei să introducă tribune militare.

Serbi fugiți în străinătate la vederea tristei situații în carea a ajuns patria lor, încă nu staū cu mânăle în sîn, ci sînt rezoluți ca să edee un memorandum în Geneva, pe care apoi să-l espedeze tuturor guvernelor. În acesta după ce vor arēta miserabilul mers al lucrurilor sērbesci a căruī causă e Milan, vor cere depărtarea lui din Serbia.

Belgiū. Noul cabinet belgian a cercat și el cu proiectul de lege modificat despre reformarea legii electorale, pentru care s'au fost produs manifestatiuni de stradă și căruia a cădūt jertfa ministeriul Van de Peereboom. Comisiunea, căreia s'a dat spre studiere proiectul i-a și primit cu majoritate de voturi. Ast fel stānd lucrul guvernul îl va și presenta camerei în prima ședință. La primirea lui inse nu se invoesc socialiștii. Acestia au ținut o consfătuire în Charleroi, în carea au decis, că ei se vor lupta până în fine în contra numitului proiect. Ca de arme se vor folosi în locul prim de obstrucțiunea parlamentară, și dacă acésta nu ar conduce la scop, atunci vor recurge la turburările de pe stradă. Când nici mijlocul acesta nu ar fi suficient, atunci vor părăsi cu toții parlamentul. La planul lor s'au adaus și radicalii. Guvernul, ca să previna obstrucțiunea, are de cuget ca să modifice regulamentul de casă, în specie voesce să răstringă libertatea de discusie, și numai după ce îi va succede acésta va pași cu proiectul său. E întrebare, că ore socialiștii permite-vor guvernului ca să-și realizeze planurile.

pitanului, că prinșoneriul în decursul nopții s'a desfăcut de legături, dar nu a încercat să fugă.

Te înșeli prietine, îl întrerupse locotenentul, ajungēnd aci în ruptul capului, nu numai a încercat să fugă, dar a și fugit.

Blăstēmat ce ești și să te ducă toți dracii, urlă căpitanul plin de furie.

Să mă țerți dle locotenent dar prinșoneriul e încă în prinșore și îl vor scōte în dată . . . .

Lasă-mē, îi zise locotenentul în un ton, care nu da loc unei replicări și slujbașul salutāndu-l, se depărtă.

Mi vei esplica dta ce va să zică încercătura acésta, se adresă căpitanul către Albert.

Va să zică că Nicu în decursul nopții a fost vizitat din partea surorei sale, carea apoi a rămas în locul lui: el . . .

Dar o atare evasiune e cu totul imposibilă! . . . temnițeriul acolo . . . soldatul de pază dincolo . . . dta aici . . .

Asemēnarea celor doi gemeni e perfectă . . . absolută . . . și . . .

Fōrte bine! Acuma voiți continua, zise căpitanul bucurāndu-se. Asemēnarea e perfectă, așa dară să fie pușcată sora, carea va fi cēpută de Nicu.

Cum? o fată, care încă nu a ieșit cu totul din copilărie . . . să fie asasinată. Și căpitanul cu o privire severă către locotenent: Ar trebui să fac asemenea și cu auctori . . .

Și eū din parte-mi te încredințez, răspunse plin de gravitate locotenentul, că nenorocita fată nu va muri! Căpitane! Ești dta o hienă ori om?

Acesta nu mai adause alta, ci întorcēnduse către soldații puși în șir prin curte, făcu un semn și Florica cu mânăle legate la spate, apāru între patru soldați îmbrăcată ca și Nicu, așa că nime a fără de Albert ca și Nicu, așa travestirea. La omanda căpitanului eroica fată fu încunjurată de soldați înarmați și între sunetul trist al tobei fu condusă către locul de perđare.

(Va urma.)

Corespondințe.

De pe Târnave Aug. 20.

Marea agitațiune de care a fost cuprinsă întrăgă preoțimea noastră, și care a trecut și în ziarele noastre de aci, nu ne a mai lăsat timp să ne gândim și la alte necasuri de a le noastre. Cu voia Dvóstră Dle Redactor voiú cerca să atrag înarea a minte asupra unui lucru, pe care îl găsec forte de că-petenie.

Un defect al nostru al Românilor este: indiferentismul, nepăsarea, sau ca să-i zic mai alt cum: fatalismul. Lăsăm totul în grija sorții, noi puțin facem, ostenim puțin. Când băgăm de samă înse, că cutare lucru despre care țineam, că este al nostru ni-l lea alt cineva în stăpânire, atunci numai ne turburăm și facem gură. Dar adese e prea târziu când ne trezim noi. Mai de multe ori trebuie să luptăm ani de a rindul spre a recuceri ceea ce am pierdut prin o puțină negrije. De aci apoi agitație, fără samă.

Ca o consecință naturală a acestei nepăsări, apoi vrem să reformăm lucrurile din cap, de sus, fără de a ne gândi, cât de greu se face reformarea acésta.

Așa, ca să nu aducem alte pilde: în chestia ajutoriului de stat, poftim cu toții de la preoțimea noastră, să ne dee doveđi de abnegație, de idealism. Și ne supărăm rău de tot, când observăm, că se găsec totuși ómeni, cari țin să se despartă de noi, cari nu ascultă glasul ieșit din citată convicțiune națională.

Ne am gândit óre, că indiviđi aceștia, pricep ei ce e idealul unui preot român unit?

Nu o cred! și nu o cred, chiar pentru că am avut trista esperință de a mă convinge despre contrariul. Asta e un cas la preoți, câte altele affi la credincioșii nostri laici, popor și inteligenți. Și defectul e greșita sau mai bine zis neingrijita educație pe care cei mai mulți părinți o dau copiilor lor. De aci se începe răul.

Cum am pofti la adecă, ca un preot, care și-a făcut crescerea la gimnasia străine, a trăit în cercuri străine, să mă pricepă pe mine ce vreau să zic, când cer, ca preoțimea noastră să nu primescă ajutor de la stat căci condițiile ce i-se cer sînt josnice?

A-și scrie cuita pe unguresce, pentru el e o jucărie căci e limba în care a fost crescut, cu solgăbirăul e prietin bun, căci affi plăcere în societatea lui, tot ce-l străin îl încântă mai mult căci e stăpân, ér némul lui se affi pe o tréptă mai de jos.

Autonomia catolică el nu o găsecce revoltătoare, a se înjuga la carul catolicilor de rit latin, el o găsecce onorific, căci nu scie respecta drepturile date bisericii noastre ca unei biserici independente și naționale.

Așa preotul, așa și laicul.

E de absolută trebuință deci, ca să grijim cu tótă scumpătatea de educațiunea ce se dau copiilor nostri. Să ne nisum că educația acésta să fie temeinică, să fie făcută în legătură cu dezvoltarea caracterului. Lipsa de caractere e ceea ce zădărnicesce adese cele mai mărețe porniri și lipsa de caractere este ce ne strică chiar și nouă preoțimii. Fără caracter nu ne putem avînta la înălțimea unui ideal sfînt și vrednic.

Se vor începe acúși cursurile scolastice. Să ne grijim a cultiva cu bun spor talentii

fiilor nostri, și să nisum ca pornirile inimilor lor să fie ținute între marginile adevăratei culturi creștine și îndreptate spre țelul cătră care cu toții avem datorință să ținim: înbindu-ne legea, némul și limba.

Un părinte.

Adunarea generală a Asociațiunii.

— raport special. —

Revenind din munții Bihoriei Asociațiunea noastră și-a convocat adunarea sa generală pe pămîntul plin de vechi amintiri a comitatului Hunedóra, unde la tot pasul dai de ruinele unei glorii de mult apuse. Chiar în fața orașului Deva, unde s'a ținut adunarea, se înalță o cetate, a cărei origine e necunoscută. La 1849 cetatea a fost aruncată în aer, și de atunci a rămas tot în ruine. Între cei aproape 4700 locuitori ai Devei, Români sînt 2000, între cari unii oficiali, advocați, profesori ș. a. Comitetele compuse cu ocazia acestei adunări, avînd în fruntea lor pe bravii și harnicii advocați *Francisc* și *Alexandru Hossu*, au făcut destul tuturor așteptărilor. Óspeții prezenți la festivități au fost deplin mulțamiți. Peste tot străinii au fost puțin, aproape aceleași persoane, pe cari le întâlnesc la tóte adunările. Despărțemîntul Blăș a fost reprezentat de dnii *Artim Blășan*, preot și *Dr Iuliu Maniu* advocat, a fară de aceștia au mai fost dnii *Dr Augustin Bunea*, *Dr Vasile Hossu* și *A. G. Domșa*.

Comitetul central împreună cu partea cea mai mare a óspeților, a soait Sâmbătă d. p. La gară au fost întimpinați de comitetul de primire și salutați de dl protopresbiter gr. or. *Georgé Romănuț*. Săra a fost îndatinată sără de cunoștință. Au luat parte mulți óspeți, de și timpul era cam rece. Duminecă după celebrarea sîntei liturgii s'a început adunarea. Ședințele au trebuit să se țină în biserică gr. or. de óre ce viciapanul n'a voit să permită ținerea adunării în casele comitatului, de și românii constituesc absoluta majoritate a locuitorilor din acest comitat. Se povestea chiar și aceea, că fișpanul n'a voit să lea parte nici la banchet fiind că i-se spedase invitare cu adresa „Niculae conte de Bethlen.”

Ședințele au fost presidate de vicepreș. *Dr Ilarion Pușcariu*, din membrii comitetului central au luat parte dnii *Dr Beu*, *Papiu*, *Simionescu*, *Tilea*, *Cosma* și *Dr Corn. Diaconovich*.

În cuvîntul de deschidere presidentul relevăză progresele făcute de Asociațiune în decursul celor 25 ani, de când s'a ținut înția adunare în acest oraș. Răspunde dl advocat *Francisc Hossu*, accentuând că de și împrejurările nu permit ca Asociațiunea să fie primită cum doriau ei, Deveni, speră totuși că iubirea de ném și dorul de cultivare va suplini defectul acesta. Se dau apoi cuvîntul dlui *Iosif Vulcan*, care salută Asociațiunea în numele societății pentru teatru, care l-a trimis pe *Dsa* și pe *Dr Mih* ca delegați la acésta adunare.

Considerându-se apoi rapórtetele de cetite, se aleg îndatinatele comisii și cu acestea ședința I se încheie.

La 2 óre s'a ținut banchetul în sala redutei. Au participat la 200 de óspeți. Au toastat *Dr Pușcariu*, *Dr Bunea*, *Vulcan*

ș. a. Inspectorul *Réthy* încă a vorbit asemnând cultura cu o piramidă în virful căreia cu toții au datorința să ajungă. Românii în special nu numai au datorința să se cultive în limba lor, fără trebuie să o facă acésta în interesul patriei. După banchet a urmat petrecere poporală la care au luat parte călușeri din satele învecinate. Totul forma un frumos tablou de alese costume. S'a dat și premii în suma de 100 fl. Premiul I l-a luat *Ana Sêrbu* din Cerbel. Săra la 8 óre s'a ținut concertul în sala Redutei. A fost unul dintre cele mai escelente concerte, ce s'a audiat la adunările Asociațiunii. Și frumseta acésta s'a ridicat mai ales prin faptul, că la concert și-au dat concursul lor artiștii ardeleni puținii căți îi avem împrăstiați prin țară. Eță numele lor: *Dșorele Ana Petco* (Deva), *Olivia Bardoși* (Sibiú), *Adelina Piso* (Sécărêmb) și *Valeria Pop* (Pesta), apoi dnii: *G. Șorban*, *Ioan Dămian* și *Vict. Bontescu*.

Dl *Dămian* și *Dșora Valeria Pop* au fost admirabili, cîntând amîndoi cu un farmec deosebit. E destul să pomenim că dl *Dămian* e cîntăreț la opera din Berlin, ér dș. Pop o elevă a conservatoriului din Pesta. Numai puțin au escelat dș. *Piso*, ca violinistă de prima forță, dș. *Bardoși* și dl *Șorban* ca pianisti. Dș. *Bardoși* are o tehnică admirabilă, ér dl *Șorban* e pe lângă un escelent pianist și un compositor cu viitor, care adună sirguincios și armoniséză frumósele cîntări romănesce. Dșra *Petco* și-a făcut la acest concert primul debut, care ne-a îndreptătit să vedem în Dumniaei pe o bună pianistă. Dl *Bontescu* a declamat cu multă pricepere „Rugămintea din urmă” și la aclamările publicului „Numai una”.

Ziua a doua a fost cu mult mai interesantă.

Peste nópte magiarii deveni au ținut să arete întru cât sentimentele lor conglăsuesc cu vorbele lui *Réthy*: frontul școlii gr. ort. a fost murdărit cu óuș clocite și cernelă, și toți cei ce au luat parte la ședința a doua au putut să admire noul product al plănutei frățietăți de la Deva.

Începîndu-se ședința dl prof. *Bársan* espune rezultatul examinării raportului comitetului central. Din hotăririle aduse însemnăm decisiunea de a nu mai cere ajutoriú de la stat pentru învêțaceii de meserii. Se scie adecă, că de ani mulți soc. „Transilvania din Bucuresci”, împărția prin Asociațiune ajutore în suma de fl. 400 — Guvernul a oprit ajutorul acesta și a oferit să deie ei suma acésta. Fiind că Asociațiunea chiar pe basa statutelor putea să o facă acésta și fiind că guvernul cere ca ea să se legitimeze despre folosirea acestei sume: adunarea generală spre a păstra independența Asociațiunii hotăresce respingerea ajutorului. Cu privire la fund. Olteanu se decide ca să se administreze separat și să nu se contopescă în fondul general. Din fondul acesta evaluat în 50 mil, se dau 10% școlilor române din Coșocna și se fundéză 4 stipendii în proectatul convict din Sibiú. Până la ridicarea internatului suma destinată se dau ca subvenție școlii de fete din Sibiú. Lucrul acesta ne pare contrar testamentului. Dacă convictul încă nu există, sumele destinate sau să se deie la un alt convict, sau dacă nu, să se folosescă spre ajutorarea copiilor, cari s'ar adăposti în internatul de fete.

Partea cea mai interesantă a acestei ședințe a fost poziția luată de comisiune contra raportului prezentat de secretariul I despre producțiunea noastră literară. Raportul a fost *dr. Dăianu*. Cu drept cuvânt se impută secretariului că a criticat din cale a fără prea aspru totă producțiunea literară din ultimul an (1/7 98—1/7 99) și în critica sa s'a abătut de la îndrumările primite de la adunarea de la Blaș. Lipsa acésta de obiectivitate, tonul și maniera în care e făcut acest raport, vorbele aspre adresate presei periodice, par cu atât mai aspre, cu cât însăși Asociațiunea n'a luerat nimica pe terenul literar. Esposul plin de indignațiune a raportorului a fost ascultat cu multă atențiune. La rândul nostru am puté și noi să facem o mulțime de observații dlui Diaconovich, care a dovedit multă neatențiune față de fôia noastră. Tot referitor la acest raport au mai luat cuvântul dnii Dr Isaac, Dr Bunea, Dr Hossu ș. a. La votisare cu majoritate de 8 voturi a cădut propunerea comisiunii de a se îndruma secretariul la o aprețiere mai obiectivă a producțiunii noastre literare. Propunerea referitoare la editarea și spriginirea bibliotecelor poporali se primesce.

Dr Mihu în numele comisiunii finanțiere raportéză despre administrarea corectă și despre revederea proiectului de budget, propune aprobarea lor.

Grigorie Mator în numele comisiunii pentru revederea proiectului de regulament pentru bibliotecile poporali, propune aprobarea lui.

Romul Baca pentru comisiunea de înscriere și incassarea de taxe raportéză, că a incassat taxe de aprópe 600 fl. S'a înscris între alții membrii fundători *dnă Erdélyi*, *Orăstie*, și *dl Sam. Popovici* preot; membrii pe viață: *dl Nic. Popovici* și *Simion Corvin*.

Tot în ședința acésta s'a constatat, că au fost reprezentate prin delegați despărțimintele: *Timișóra*, *D.-Sân-Martin*, *Beiuș*, *Brad*, *Făgăraș*, *Panciova*, *Blaș*, *Deva*, *Sebeș*, *Sibiú*, *Brașov*, *Bran* și *Lugoș*. De abia 13 despărțiminte. Nu pricepem ce rost mai póte avé alegerea delegaților, când acestia nu leau parte la adunările generale. În cazul de față n'au fost reprezentate de cât abia o treime dintre despărțiminte.

Viitórea adunare generală a fost invitată de despărțimintul *Caransebeș* la *Mehadia*, s'a lăsat înse comitetului central să decidă locul unde va conchiema adunarea.

A sosit un număr însemnat de telegrame din tóte părțile. S'a cetit a presidentului, care bolnav fiind n'a putut conduce însuși adunarea generală. A fost bătător la ochi, că de la *Arhierel* n'a sosit nici o telegramă de la nici unul.

După aceste între aclamațiunile publicului *dl vicepreș*. închide ședințele adunării generale.

Sara a fost balul cercetat de un număr public. Musica lui *Pricoliet* de la *Brad* a delectat publicul dansator cu prea frumoșe piese.

Martí ospetii s'au despărțit fie cátră casă, fie în excursiuni la *Hunedóra*, *Grădisce* ori *Surdue*.

Raportor.

Anunț școlar.

La școlă comercială superióră gr. or. română din *Brașov* se începe anul școlar 1899—1900 la 1 (13) Septembrie a. c.

Înscrierile se fac de direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie v. 1899 în fie care zi de la 9—12 óre a. m.

Esamenele supletorii și de emendare se vor ține în 31 August și 1-a Septembrie v. a. c. Cel ce vor întârzia de la acest examen, sau de la înscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință, cauza întârzierii. Esamenul verbal cu privatiștii se va ține în 2 Septembrie v. a. c. la 8 óre diminețá.

În clasa I-a pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot presenta atestat de trecere de pe clasa IV gimnasială, reală sau civilă, de la o școlă publică. La înscriere se recere: Atestat școlar, atestat de botéz și certificat medical de revaccinare.

Elevii, cari se înscriu pentru prima órá la acésta școlă, plătesc o taxă de înscriere de 4 fl. Didactrul anual e de 30 fl. pentru elevii români gr. or. și gr. cat., órá pentru cei de alte confesiuni atât taxa de înscriere, cât și didactrul îndoit. Pe lângă acestea fie care elev mai plătesce 1 fl. taxă pentru societatea de lectură, 50 cr. taxă pentru bibliotecă și 1 fl. 50 cr. taxă pentru testimoniu și programa școlară. Tot aceste taxe le plătesc și elevii privatiști.

La înscriere fie care elev plătesc întregi tóte taxele amintite, a fără de didactru, care trebuie plătit cel puțin a treia parte. Elevii restanțieri de didactru nu vor fi înscriși până nu plătesc restanța, pe cum și întreg didactrul și tóte taxele pe anul curent.

De óre ce ordinea și curățenia sînt semne de creștere bună și distinsă, cu deosebire pentru comercianți, li-se átrage atențiunea celor ce doresc a se înscrie la acésta școlă asupra necesității de a-și procura uniforma preserisă pentru elevii ei și tóte rechisitele și cărțile de școlă correspundătoare, căci necorespundénd cerințelor, acestea nu vor fi admise spre folosință.

Informațiuni în ori ce alte privințe dá direcțiunea.

Brașov, 10 August 1899 v.

Arseniú Vlaicu
directorul școlii comerciale
superióre gr. or. române.

Convocare.

On. preoți și învățatori gr. cat. din partea transilvană a diecesei *Lugoșului* și alți binevoitori ai școlii prin acésta se convocă la adunarea generală a „Reuniunii doctórilor gr. cat. din ținutul *Hațegului*.” ce se va ține în *Grădisce (Ulpia-Traiană)* la 24 Septembrie a. c.

Program:

- a) Participare în corpore la serviciul divin în biserica gr. cat. din loc la 9 óre a. m.
- b) Ședința I. cu început la 10 óre a. m.
  1. Cuvintul de deschidere al președintelui.
  2. Constatarea membrilor prezenți.
  3. Raportul comitetului central despre activitatea Reuniunii în anul trecut.
  4. Raportul cassarului și al bibliotecarului.
  5. Exmiterea alor 3 comisiuni pentru censurarea rapórtelor de mai sus.
  6. Exmiterea unei comisiuni pentru înscrierea de membri noi și incassarea de taxe.
  7. Ținerea prelecțiilor de model, eventual cetirea elabóratelor practice prin domni: *Ioan Muntean* inv. în *Cudjir*, *Ștefan Țarina* inv. în *Pancinesă* și *Liviú Varvoniú* moralist absolut și inv. în *Grădisce*.
  8. Cetirea disertațiunilor.
  9. Alegerea oficialilor și a comitetului central pe un period de 3 ani.
  10. Raportul comisiunilor exmisse.

11. Statorirea budgetului pe anul viitor.
12. Statorirea terminului și locului pentru adunarea generală viitoare.

13. Eventuale propuneri.
Din ședința comitetului central ținută în *Hațeg* la 3 Iuliu st. n. 1899.

Nicolau Nestor
președinte.

Ștefan Țarina
notar I.

Michail F. Jubașit
notar II.

Nota: Acésta convocare publică să se considere și ca invitare specială.

Noutăți.

Din Arhidieceasă. Duminecă în 27 au fost chirotoniți întru diaconi și *Martí* în 29 Aug. n. întru preoți clericii absoluți *Emil Măcelariú*, dispus ca admin. parochial în *Berchiș*, distr. protop. al *Turdeii*, și *Niculae Comșa*, admin. parochial în *Porumbacul super.* aparținător vicar. *Făgăraș*.

Întru mărirea lui Dumnezeú. Subscrisul aduce profundele sale mulțămite *Alteții Sale Mileva ducésă de San-Marco*. Acésta nobilă femeie, nu numai ni-a întins mâna de ajutor înainte de asta cam cu 10 ani, donându-ne în piaț locul potrivit spre edificarea sf. bisericii ei a concurs și la înfrumșetarea ei internă cu darul de 1000 fl. v. a. cu un baldachin frumos în preț de 370 fl. și cu o iconă artistică, érá acuma a procurat un ornat preoțesc, un potir cu patenă și un ciboriú (pixidă) din argint aurit, tóte la olaltă în preț de aprópe la 500 fl. v. a. Dar bunătatea ce o caracterizează nu se opresce aci, căci a mai lăsat să se îngrădească cu gratii de fier biserica hóstră, ca și în a fără să se póta păstra curățenia aceea convenită unui locaș cu menirea cea mai sfintă, apoi a dispus ca și locul destinat spre cuprinderea rămășițelor pămîntescl ale credincioșilor acestei bisericii să fie îngrădit cu zid. Dar nu înșir mai de parte, simțul de modestie me opresce, că nu lauda, nici recunoștința omenescă caută, ci zeléză singur pentru mărirea lui Dumnezeú și mântuirea sufletelor. Dacă totuși le am pomenit acestea o am făcut numai pentru a ne arăta simțemintele de grațitudine cu cari îi datorim, aducéndu-i publice fiiescile mulțămite isvorite din inimile credincioșilor acestei parochii, și urándu-i de la *Domnul Dumnezeú* viață îndelungată plină de tãrie și îndestulare. Comoșul mare 30 Aug. n. 1899. *Dr. L. Luca*. — Curatoratul bisericii gr. cat. din *Câmpeni*, aduce viile sale mulțămite tuturor acelora cari au suprasolvit la petrecerea ținută la 6 Aug. n. în favorul bisericii, și care a adus un venit curat de fl 9238 cr.

Sfințirea iconostasului bisericii gr. cat. din *Ilva* mare s'a îndeplinit la 13 Aug. în fața unui număr public. Actul sfințirii s'a sevărșit de vicarini *Rodnei Dr Ioan Pop* asistat de 12 preoți. Ceea ce a ridicat mărirea s'ărbării a fost faptul, că iconostasul acesta e opera unui pictor român, a dlui prof. *Octavian Smigelschi*. Din o corespondință mai lungă ce ni-s'a trimis de la acésta serbare aflăm, că atât dl *Smigelschi*, cât și măiestrul *Vogel*, care a sculptat iconostasul, s'au achitat pe deplin de însăreînările primite. Pictura în întregă espresiunea ei, e întru tóte conformă stilului bizantin: înălțătoare și măiestrosă. Ilvanii pot fi mândri de biserica lor și de bravii conducători preoți *Slavóca* și *Malaiú*.

Amânare de înscrieri. Înscrierile la universitatea din *Budapesta*, din cauză, că aranjamentul intern al aripei celei nouă nu e încă terminat, au fost amânate. Începerea înscrierilor se va publica la timpul său din partea rectoratului prin ziare.

Casuri de mórte. *Nicolau Bene* preotul gr. cat. al *Sintelui* a repausat în 20 August a. c. în anul 43-lea al etății și 20-lea al preoției.

Nicolau Rusan, proprietar în *Sâncel*, a repausat în 27 August a. c., la 3 óre d. a., în etate de 67 ani.

Eufimía, Veronica Lupan născută *Giula* a repausat în 30 August st. n. în etate de 42 ani, și al 26-lea an al fericitei sale căsătorii.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Viața și operele lui
Andrei Murășan.

(Continuare.)

Dintre poeții Văcăresci cel mai talentat este Ioan Văcărescu, fiul lui Ioan Văcărescu. „El — zice M. Tîpei — a trăit destul timp, pentru ca să pîta scrie aceea, ce spiritul său de poet l-a îndemnat, aceea, ce împrejurările și revoluțiunile sociale, la cari a luat parte, l-au forțat.“¹⁾

El a scris destul de mult, dovadă Colecțiunea de poezii, ce o avem de la dînsul. Pe lira sa aflăm acum accente mai blînde și pline de focul amorului, acum acorduri mai aspre, mai energice, prin cari se înalță până la cea mai curată iubire de patrie. Tîta poezia sa arde de iubirea patriei și a limbii românești. Nu va fi moment mai înalțător în istoria Munteniei, pe care Alecu Văcărescu să nu-l cînte în poezia sa. Evenimentele mărețe de la 1821 scot din lira sa mai multe poezii patriotice, cum sînt: Cîntecul românesc, Glasul poporului român sub despotism etc. Când, după înfrîngerea Fanarioților, tronul Munteniei era va fi ocupat de principe român, de Grigore Ghica, poetul plin de bucurie și însuflețire națională scrie frumoasele poezii: Părintele cel bun, Înflorirea sîrteii române și Ciasnornicul îndreptat, cari tîte respiră cel mai curat patriotism. Tot sentimentul patriotic l-a inspirat mai tîrziu și în poeziile: Roma cum era, Glasul lui Mihail Vitezul și Milcovul, în care din urmă țintesc la unirea principatelor române. Momentele mai însemnate din istoria politică ori culturală a Românilor, pe cum și momentele din viața sa privată tot de atîte ori îl inspiră la câte o poezie frumoasă. În general obiectele poeziei sale sînt patriotismul și amorul.

Lira sa e plină de expresiunile cele mai vii și de ideile cele mai adînci și mai felurite. În multele sale poezii aflăm sentiment profund și iubire adevărată. Acum se entusiasmă și însuflețesc, acum era il cuprinde jalea. Poeziile sale erotice cîntă cu succes vinul, femeia și amorul. El a lucrat aprîpe în tîte genurile poeziei lirice, a scris ode, balade, elegii, sonete, canțonete, idile și epigrame. În tîte ramurile acestea ale poeziei lirice el escelează aprîpe cu același succes. „Sentimentul său nu e mai pronunțat, nu e mai relevat în un gen, de cît în altul,“ — zice M. Tîpei.²⁾ Tîte poeziile sale au o tehnică alăasă, abundanță în rime și strofe varie. Stilul lor e ușor și popular, și e împreunat cu un limbaj curat românesc, în care dispăre numărul cuvintelor străine, a celor franțuzesci, italienești și grecesci.

Poeții Văcăresci își au rolul lor însemnat în poezia română. Ei cultivă limba și înăvîțesc literatura română în timpul, cînd limba noastră era desprețuită și cop-

leșită de influințele grecismului, și cînd literatura noastră se frămînta în fașile începutului. Ei lasă moștenire, tată la fiu, „crescerea limbii românești și a patriei cinstire.“ În poezia lor se află primul foc sacru al patriotismului român. La ei aflăm prima oră o limbă frumoasă românească, înăvîțită cu cuvintele, ce ei le-au cîștigat din literaturile străine. Sub influința poeziei populare române poezia lor pe lîngă tîte influințele străine, ce le întimpinăm ieri și colo, rămîne pur românească.

În fruntea lor stă Ioan Văcărescu. El se ridică mai pe sus de cît tîți cei alaiți, și efectele sale au fost cele mai mari. „Ioan Văcărescu — zice M. Tîpei — este poetul, care a avut o mare influință asupra poezilor, cari se ridică pe vremea lui. Se scie ce influință a avut Văcărescu asupra poetului Alecsandrescu; Eliade în biografia lui Momulean ne relată, că acesta a învățat mult de la Văcărescu; în fine Cârlova nu mai puțin a fost influințat; de asemenea și Boliac însuși spune, că spiritul său poetic s'a aprins din cetirea poeziilor lui Văcărescu.“¹⁾

Lîngă Ioan Văcărescu putem pune pe Constantin Conachi, care a scris parte poezii originale, parte traduceri, și ale cărui poezii sînt cuprinse în volum sub titlul: Alcătuirii și Tîlmăcirii.

Întregă poezia lui Constantin Conachi aparține în reșorțiul poeziei lirice. Ea se caracterizează prin timbrul erotic. El a iubit fîrte mult și a scris poezie la fie care femeie, ce a iubit. Iubirea sa înse este mai mult sensuală, de cît platonice, și acesta se vede și în poezie. Între tîte poeziile sale erotice mai frumoase sînt acelea îndreptate cîtră Smaranda Donici. Acestea fac epoca de strălucire în activitatea sa poetică. Omule slabă ființă, Norul și Scrisore cîtră Zulnia sînt tîre adevărate mărgăritare în poezia lui Conachi.

Alcătuirile lui Conachi sînt poezii originale, Tîlmăcirile sînt traduceri. Acele ne arată sentimentul, er aceste talentul de poet al lui Conachi. În traducerile sale Conachi arată, că este stăpîn peste limba, din care a tradus, și peste limba, în care a tradus. Conachi compune și traduce ușor și cu artă. E măestru în descrieri, cu deosebire în descrierea amorului și a naturei. În frumșetele naturei de multe ori se adîncesc cu totul; dar chiar aceste descrieri devin un defect în lirica lui Conachi. Limba lui este curată, stilul lui înse, pe cum zice M. Tîpei, are ordine, dar nu are mișcare.

E cu mult mai plăcută poezia lui Barb Paris Momulean, ale cărui produse sînt cunoscute sub titlul: Rost de poezii și Caractere. Este în poezia sa ceva trist, melancolic, ce în dată ne captivăză inima și o umple cu sentimente elegiace și jalnice. El nu se prea ocupă cu prezentele; viitorul este fericirea lui. Îl dore sîrtea patriei, și plin de cele mai profunde sentimente morale, ce și le-a cîștigat prin cetirea cărților bisericesci, uredce din inimă și desprețuesce tot, ce este rău, pervers, și

meschin. Are o bună dosă de satiră mușcătoare. El scrie așa cum simțesc; poezia sa e sinceră, deschisă, și ne arată întregă gîndirea poetului, ne desfășură durerile lui așa pe cum acele în adevăr au fost în sufletul lui; cînd plînge, plînge, cîci îl dore, plînge din inimă; pe cum individualitatea, așa și poezia sa este blîndă, bună și pacnică. Ca cele mai frumoase poezii avem de la el următoarele: Omul, Plîngerea patriei, Mormîntul, Tîmna și Bîtrîneța.

Înainte de 1840 mai mult s'a distins Vasile Cârlova. Cu el începe adevărata poezie română. A trăit puțin, prin urmare a și scris puțin, dar tot, ce avem de la el, este perfect, genial și plin de idei înalte, de sentimente profunde, de formă alăasă, de expresiuni vigurose; tot, ce a scris, are un stil dulce și o limbă farmecătoare. Dintre tîți poeții de până acum Cârlova scrie mai românește, și poeziile sale sînt mai naționale. Sînt de o rară frumșetă: Păstorul întristat, Ruinele Tîrgoviștei și Oda la ostirea română. Cu aceste două din urmă Cârlova și-a gravat cu litere de aur numele în literatura română. În ambele grăescce din el sentimentul național pe cordele cele mai poetice, durere înse, că poeziile sale nici până azi nu sînt adunate.

Asemenea lui Cârlova este Alecsandru Chrisoverghi. El are poezii originale și traduceri. Unele sînt pline de avînt, altele mai puțin succese. Între cele mai bine reușite putem pune Ruinele cetății Neamțu și Mihail Sturza în capitală, în ambele respiră un adevărat sentiment de patriotism. Ca la Paris Momulean și la el aflăm multe locuri, peste cari se revarsă tristeta, durerea și suferința sufletului său.

În traducerile sale dăm de poezii din Schiller, Victor Hugo, Lamartine și Andrei Chénier. Pe cum Conachi, așa și el traduce cu multă ușurătate, înse nu în același timp și cu multă grijă, și dacă este ceva, ce i-s'ar puté imputa lui Chrisoverghi, atunci chiar în punctul acesta cade sub judecare, cîci poezia sa se prezintă în o formă de tot neglăasă.

Cârlova și Chrisoverghi sînt doi poeți înzestrați cu talente frumoase, dar sîrtea fatală i răpi din viață pe amîndoi în florea etății. Trîind puțin nici unul, nici altul n'a putut să scrie mult, înse ceea ce au scris, le asigură loc în literatura română.

Mai amintesc, pentru completarea cadrului, și pe George Asachi și Ioan Eliade Radulescu, cari între altele au cultivat și poezia lirică, dar fără inspirațiune mai înaltă. Despre Asachi zice Aron Densușan, că „de și a scris număroase poezii, numai prin două — tîre a atras în cînt va atenziunea publicului;“¹⁾ er despre Eliade, că a scris cu mai multă iubire cîtră poezie, de cît cu talent de poet.²⁾ Nu mai puțin nefavorabil se exprimă despre Radulescu și George Adamescu: „Cele mai multe din poeziile lui lirice sînt traduse sau imitate după autorii străini. A fară de câte va publicate la

¹⁾ M. Tîpei: Poezia lirică română de la originea sa până la 1830; Focșani 1889 pag. 23.

²⁾ M. Tîpei op. cit. pag. 39.

¹⁾ M. Tîpei op. cit. pag. 47.

¹⁾ Ar. Densușan: Istoria limbii și literaturii române; pag. 287.

²⁾ Ar. Densușan op. cit. pag. 254.

Începutul carierii sale literare, care sînt scrise într-o limbă românească frumoasă, majoritatea au defectul de a fi foarte greoase ca limbă: peste măsură multe italianisme și exprimarea obscură.¹⁾

Cu acestea credem, că am atins tot, ce a fost mai însemnat în lirica română până pe la 1840, când ajungem la punctul, care este un stadiu nou al poeziei române, stadiul înfloririi și al măririi.

Poezii lirice de până aci au fost puțin cettiți, ideile lor nu au putut străbate în cercuri mai mari, nu au influențat asupra mulțimii, asupra națiunii întregi. Împrejurările sociale, culturale și literare la noi, la Români, în timpul acesta n'au fost de atari, ca produsele lor să se popularizeze în estensiuni mai mari și să producă rezultate mai însemnate. Sub ei poezia română se deșteaptă numai, dar nu înflorește, căci are de a se lupta cu multe, cu limbă, sentimente, fond și formă. Când înse pe orisonul poeziei române apar trei luceferi, Alecsandri, Bolintinean și Murășan: începe și înflorirea ei. Acum, când ideile politice ferb și clo-cotesc din ce în ce mai tare; când cultura progresază cu pași repezi pe toate terenele; când printre Români apucă un gust mai rafinat: terenul e foarte potrivit, ca poezia română să se ridice la gradul de artă.

Și, în adevăr, cu Alecsandri, Bolintinean și Murășan poezia română nu mai rătăcește pe câmpul încercărilor, ci devine artă perfectă în sensul riguros al cuvîntului; prin ei poezia română se cristalizază și se urcă pe o treptă cu poezia altor popoare; cu numele lor poezia noastră devine cunoscută și la străini. Ei toți trei au raportat mari rezultate prin poezia lor. Alecsandri a influențat mai mult asupra gustului literar, ér Bolintinean și Murășan au nutrit și escitat patriotismul și sentimentul național în inimile tuturor Românilor: acela prin baladele sale istorice, ér acesta prin oda națională.

(Va urma.)

Prof. Ioan Raț.

Christos ori Muhamed.

Istorie de călătorie

de

Carol May.

I.

Când Marseillanul dă de prilejul de a grăi despre frumusețile, cu cari cetatea lui întrece alte cetăți, se obișnușese a zice: „Dacă Parisul ar avé o Cannebière, atunci ar fi o mică Marseille.“ Asemnarea acesta e exagerată, dară totuși în cât va îndreptățită. Cannebière e strada cea mai mare și a și fost cel puțin mai înainte de acesta strada cea mai frumoasă din Marseille. Ea strătaie cetatea întregă și se sfârșește în port. Locuitorii cetății celei mai mari din Franța de meză zi are tot dreptul de a se mândri cu ea. Ea are o climă blândă și admirabilă, nopți senine ca ale Egiptului, și cu toate că e cetate sudică, aerul ei are totuși o prospețime, carea rămâne pururea neschimbată. Aci se întâlnesc toate popoarele

lumii, îmbumbatul și seriosul Englishman, înfocatul Italian, smartul Yankee, șiretul Grec, smicherul Armean, greoiul Turc, Arabul cel scump la vorbă, sveltul Hindu, coșitul Chinez și locuitorii Africii centrale, colorea căruia jocă în toate variațiunile de la brunul întunecat mănjit până la negrul cel mai întunecat.

În amestecătura cea pestriță de rase, colori, porturi și limbi predominesce aci tipul oriental. El împărtășește Marseillei timbrul acela asiatic-african, care în alte porturi ale Franței în zădar l-ai cerca. Cel ce va, să trecă de ceea parte în Algeria ori în Tunis, acela găsește aci prilejul cel mai bun spre a-și pregăti ochii și urechile pentru colorile și sunetele continentului celui alalt.

Ce mă privește pe mine, încă puțin mai înainte de asta nici prin minte nu-mi trecuse, că voiți petrece așa de curînd la Marea mediterană. Prietinel meu Frick Turnerstick, pe carele mulți din cetitorii mei îl cunosc ca pe un marinariu dibaci și ca pe un geniu lingvistic universal, îmi turburase liniștea familiară cu următoarea scrisoare datată din Harwich și îndreptată mie:

„Scumpul meu Charley! Aci petrec cu naea mea și preste quinze jours to weigh anchor, pentru ca să călătoresc la Antwerpen și să te leaș cu mine de la Grootvader Leidekker. Eă călătoresc preste Marseille la Tunis și te-aș desprețni în chip dese-vârșit, dacă ai rămâne at home și nu would be willing spre a mounten pe nae ca oșpele meu. Rămas bun și vino! Te aștept cu security. Your old Frick Turnerstick.“

Ce aveam, să fac? Să rămân a casă și să mă las, să mă desprețnesc „cu dese-vârșire“? Nu! Doriam cu totă inima, să revéd pe bunul meu soț, și o călătorie la Tunis și pôte încă și mai de parte îmi promitea multe lucruri interesante. Mă hotărîi deci, să ascult de invitare, îmi adunai cele de lipsă și sosi în Antwerpen deja mai înainte de vremea hotărîită. Acolo îmi trecură două zile, până când sciricind am găsit pe „Grootvader Leidekker“. El locuia în apropiatul Burgerhout și era proprietariul unei ospetării mici, dară cu nume bun și vechi, în care se obișnuia a petrece aproape numai căpitanii de năi. A treia zi sosi Turnerstick. Bucuria lui, că l-am împlinit dorința, a fost în tocmă așa de mare ca și sinceră. În grabă beuram un păhar de bună întîlnire, și apoi mă duse cu sine, să-mi arete noua sa barcă „The courser“. O comandase după planul său propriu la fabrica renumită din Baltimore și nu-l ajungeau cuvintele de laudă la adresa ei. Zicea, că e vîntrelătorea cea mai sprintenă din mariele marcantile ale tuturor națiunilor. Mărfurile încărcate erau arme, țesături și ferării angleze, cu cari avea de gând, să facă negoț bun în Tunis. În Antwerpen voia, să mai încarce dantele, ață și petele de aur și argint, artici, cari Maurii și Berberii îi cercă în tot de una. În Marseille avea, să se mai adaugă țesături de mătășă, argheșituri, bijuterii, quincailerii, săpun și lumină. Mărfurile comandate deja mai de timpuriu le încărcă în scurtă vreme. Apoi porni naea pe Wester-Schelde la vale, ajunse în Marea de Nord și se îndreptă spre Canal.

Turnerstick avea cuvinte de a lauda pe „Courser“-ul său. Barca era clădită în proporția 1:8 și arăta trăsătură, cari tre-

buiă, să stîrnescă admirația ori căruși pri-cepătoriu. Clădirea năi vedia istețimea arhitectului. Înzeștrarea și aranjarea ei pe lângă toate, că cuprindea toate cele de lipsă, totuși era curățică și așa de plăcută, căt căpitanul avea cuvinte de a se mândri, că el e creatorul ei. Ayuram nefcetat vînt favorabil, călătorirăm foarte repede și sosirăm în Port de la Joliette din Marseille cu două zile mai tute, de cum prezise Turnerstick.

În vreme ce căpitanul își vedu aci în rîndul cel dintăi de treburile sale, eă cutieram cetatea, pentru ca să ved cele vrednice de vedut, cari le cuprindea, și a nume strălucita catedrală cea nouă, biserica gotică a arhangelului Michail, Hotel-Dieu și mai pe sus de toate biblioteca cea bogată, carea se află în clădirea cea strălucită a ecotei des beaux arts. După ce Turnerstick și-a isprăvit treburile, am cercetat împreună locul acela, care-l interesa mai tare, adevă grădina zoologică, carea se află în dosul clădirii celei mai strălucite a Marseillei, numite Chateau d'Eau ori și Palais de Longchamp.

Am umblat printr'insa cruciș și curmeziș și am vedut toate despărțemintele ei și acuma eram obosiți și cercaram o bancă, pe care să ne odihnim. Găsirăm una sub un paltin, care se înălța din limba îngustă a unui des tufiș de formă lungurătă. De ceea parte a lui se înălța preste ramii scundului tufiș o cruce de lemn cu icóna Mântuitorului. Inscripția de pe o tăbliță întărită de cruce spunea, că în locul acesta o panteră scăpată din colivie a sfășiat pe unul din îngrijitorii animalelor. Era adausă rugarea, ca cetitorii să se roge pentru nefericitul acela. Descoperindu-ne capetele împlinirăm rugarea acesta și apoi ne așăqaram de ceea parte pe bancă.

Nu era Duminecă, ci zi de lucru, și de aceea cercetătorii grădini era puțini, și numai a rare ori trecea câte cine va prin locul acesta dosit. Turnerstick îmi istorisia pățaniile sale cele mai noue și făcu o paușă mai lungă numai o dată, când mă imbiă cu o țigară și luă și șie-și una. În vreme ce le aprindeam, liniștea, de care era însoțit lucrul acesta, ne lăsă, să audim bine pașii douor persoane, cari se apropia în dosul tufișului și se opriră la cruce.

„Allah prăpădescă țara asta!“ auđil pe unul zicînd arabesce. „Pretutindenia dai de chipurile acestea idolesci, cari sînt scărbă pe sama adevăratului credincios, și în fața căroră căni aceștia de creștini spurcă dignitatea capetelor sale.“

„Nu-ți uita, că eă încă sînt creștin!“ zise cel alalt în aceea-și limbă. O rupea înse așa de tare, căt putea, să se presupună, că el se obișnuia a grăi lingua franca.

„O,“ replică cel dintăi, „tu ești destul de cu minte, căt să socotesci idololatria acesta de stricăciósă. Tu ești un Rumi¹⁾ și nu vei, să scii nimica despre Baba,²⁾ care șede în Roma pe scaunul său cel mincinos. Învătătura profetului e singura învățătura adevărată. El a oprit ori ce icónă, și pe unde a pătruns islamul, pretutindenia a ars și stirpit icónele și figurile. Poți, să-mi spuți, ce se cetesce aci sub crucea acesta?“

¹⁾ Greco-neunit.

²⁾ Papa.

¹⁾ G. Adamescu: Noțiuni de istoria limbii și literaturii românești; Bucuresci 1894 pag. 220.

„Da. O panteră a scăpat din colivie și aci în locul acesta a sfâșiat pe un servitoriu al grădinii. De aceea a ridicat crucea acésta, ca ómenii să se róge pentru mortul acela.“

Grăitorul, de și creștin, totuși rostise explicația acésta într'un ton, de pe care se simția, că el rídea. Moslimul zise apoi cu dispreț:

„O Allah, ce capete seci sînt creștinii! Ei sînt vrednici, ca omul să-i sculpe. Putut-a Christosul vostru, să scape pe omul acela? Nu! Și după ce pantera l-a sfâșiat, a ridicat aci o cruce. Rugăciunea vine prea târziu! Ce póte, să foloséscă?“

„E pentru mântuirea sufletului lui.“

„Nu te face de rís! Pe sama sufletului unui creștin mort nu există mântuire, căci toți, cei ce se țin de idolatria acésta, toți vor avé, să ajungă în Iad. De aș fi fost eu în locul celui sfâșiat, a-și fi chemat numele profetului, și pantera ar fi fugit cuprinsă de grózá. Dară de rugăciunea unui creștin nu se teme nici o pisică. Pe loc îți voi dovedi, cât de neputincios e Christosul vostru dimpreună cu crucile vóstre. Voi, să véd, óre pedepsi-mé va, dacă nu-l va fi pe plac, ceea ce voi, să fac acuma.“

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

„Ben Hur“, de Lew. Wallace, tom. I. 539 pag., tom. II. 508 pag., prețul broșurat 1 fl. 45 cr. Puțini vor fi aceia, cari cetind număr de număr acest roman în colónele foii noastre, să nu fi dorit cu nerăbdare aparițiunea lui în volum. Am ținut cont de acésta dorință așa de multe ori exprimată, și acum putem oferi cetitorilor nostri pe celebrul „Ben Hur“ cu un preț așa de neînsemnat. Binevoitoarea apretiare, de care scrierea acésta a fost împărtășită la tóte némurile, fiind tradusă aprópe în tóte limbile, și chiar faptul că traducerea noastră a fost salutată cu simpatie de ziarele noastre, ne dispenséază de ori ce recomandare. Priceperea, cu care Wallace, generalul american, a știut să descrie lumea romană în adevérata sa lumină, să ne înfățișeze poporul jidovesc cu tóte apucăturile și pornirile sale, cu tradițiunile și aspirațiunile sale, și mai pe să de tóte sentimentul acela creștinesc, care încadréază tot romanul acesta, admirațiunea față de familia sfîntă și neperitórele tablouri, în cari ne pune înaintea ochilor pe Fiul lui Dumnezeu, — sînt de așa, cât țin încătușată atențiunea și emoționează până la lacrimi. Traducerea románescă e cât se póte de fidelă; ea reproduce în frumoșe și alese cuvinte tot sentimentul, pe care autorul l-a pus în scrierea sa, tot entuziasmul, tótă căldura, care nu póte lipsi în o scriere creștinescă, în care aprópe fie care capítul se ocupă cu Dumnezeu. Cartea se póte procura de la Tipografia seminarială și póte fi pusă în mánile fiesce cul.

Manual de Psihologie și Logică pentru clasa VIII a școlilor medie edat de Dr Vasile Hossu. Blaș. Tipografia seminarului archidieceșan. 1898. Prețul broș. 1 fl. 20 cr.

Posta Redacțiunii. G. H. în B. Am primit, dar de o parte era prea târziu, ér de alta prea te legi de persónă.

Editor și redactor răspundător:

Dr Vasile Suciú.

Nr. 4232—1899.

(37) 3—3

Escriere de concurs.

Până în 8 Septembrie n. 1899 se publică concurs la urmátórele stipendii din fundațiunile archidieceșane:

I. Din fundațiunea Șuluțană.

Doué stipendii de câte 400 fl. v. a. unul folosit de Ioan Rece, care a obținut diploma de doctor în medicină și altul de Liviu Cigărean, care a absolvat științele juridice, ambele destinate pentru juriști și mediciști la universitatea din Budapesta, ori la altă universitate în provincie austriacă, patru stipendii de câte 200 fl. v. a. folosite de juriști absolúți Semproniu Muntean, Basiliu Crișan, Ioan Coțofan, și Victor Pop, tóte destinate pentru juriști la universitatea din Cluș; cinci stipendii de câte 100 fl. v. a. folosite de Camil Negrea, Simeon Sbărcea și Victor Pop gimnasiști absolúți și de gimnasiștii Ioan Agărbicean, și Virgil Radeș cari nu și-au legitimat progresul la timpul sêu, tóte destinate pentru gimnasiști în clasele superióre; — doué stipendii de 60 fl. v. a., unul folosit de gimnasistul absolut Iuliu Tătar și cel alt de gimnasistul Vasile Fulicea, care nu și-a legitimat progresul, ambele destinate pentru gimnasiști în clasele inferióre.

Cei ce doresc a obține vre unul din stipendiile de mai sus aú să intrunéscă urmátórele condițiuni:

1. Că sînt románi gr. cat. miserí, născuți în Transilvania;
2. că pe lângă purtare morală bună aú din studii calcul de eminentă;
3. dintre concurenți vor avé preferință, cari vor poté dovedi, că sînt consăngenii cu piul fundator, spre care scop trebuie să producă atestat compus de respectivul oficiu parochial, care să cuprindă tabela genealogică esact dedusă;
4. Concurenții să alătore la cererile scrise și subscrise de mîna lor proprie, testimoniu școlastic în copii autentice, carte de botez, atest de paupertate, testimoniu medical și să numéscă expres institutul, la care și unde vor continua studiile în anul 1899/900.

II. Din fundațiunea Vancea „cassa archidieceșană.“

Un stipendiu de 300 fl. pentru studenți de la universități și institute politehnice mai înalte, și trei stipendii de câte 50 fl. destinate pentru elevi preparandiali în Blaș ori la altă preparandiă románă gr. cat. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

III. Din fundațiunea „Cipariú.“

Un stipendiu de 100 fl. folosit de gimnasistul absolut Ioan Belan și un stipendiu de 50 fl. folosit de gimnasistul Ioan Dicu, care nu și-a legitimat progresul. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

IV. Din fundațiunea David Br. Urs.

Doué stipendii de câte 100 fl. v. a. folosite de gimnasiștii Sigmund Nandra, care n'a aréstat progres suficient și Aureliu Bunea, care nu și-a legitimat progresul. Concurenții aú să dovedéscă cu carte de botez, că sînt greco-catolici născuți în vre una din comunele arondate în comitatele Făgăraș, Sibiu și Hunedóra, cu atestat medical, că sînt deplin sănătoși, cu atestat de frecuentare, că sînt școlari în prima clasă a gimnasiului gr. cat. din Blaș și că aú purtare morală bună și fac progres în studii, și că sînt saú pot fi susceptuți în seminarul junimeii gr. cat. din Blaș.

V. Din fundațiunea „Alutan.“

Patru stipendii de câte 60 fl. v. a. și anume: unul de nou înființat, al doilea folosit de juristul Iuliu Pordea, care a obținut stipendiu din altă parte, al treilea folosit de juristul Teofil Dosa, care nu și-a legitimat

progresul, și al patrulea folosit de gimnasistul Sabin Nemeș, care nu și-a legitimat progresul; mai departe trei stipendii de câte 40 fl. din cari unul folosit de gimnasistul absolut Alexandru Bodea, altul de gimnasistul Aureliu Iuga, ca nu și-a legitimat progresul, și al treilea de școlariul Ioan Cheresteșiu, care asemenea nu și-a legitimat progresul. Cererile aú să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

VI. Din fundațiunea „Chirilă.“

Doué stipendii de câte 33 fl. 75 cr. folosite de gimnasiștii Petru Gruia și George Bărbat, cari nu și-au legitimat progresul. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

VII. Din fundațiunea „Partenie Moldovan.“

Un stipendiu de 40 fl. folosit de școlariul Ioan Voicu, care nu și-a legitimat progresul. Cererile să fi instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

VIII. Din fundațiunea „Cercul Orăștiei.“

Un stipendiu de 40 fl. v. a. la care pot concurge numai studenți románi gr. cat. cari cercetéază gimnasiul gr. cat. din Blaș ori vre o academie de drepturi și sînt născuți în vre una din comunele urmátóre ale cercului Orăștiei și anume: Șibot, Orăștie de jos, Balomir, Binținț, Beriú, Cióra, Vinerea, Orăștie de sus, Grid, Ghialmar, Castéu, Dancu mic, Ocoliuș-mic, Totia mică, Costeșci, Bucium, Dăncu-mare, Totia mare, Spin, Pricáz, Petriniú, Pișchint, Repaș, Romos, Romoșel, Șibișelul-vechiú, Seréca, Tămășesca, Tărtăria, Turdaș, Turmaș, Vaideiú, Simeria. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

IX. Din fundațiunea Ramonțai.

Un stipendiu de 315 fl. v. a. folosit de Eugeniu Porea, care a absolvat studiile medicale, un stipendiu de 100 fl. folosit de juristul absolut Ioan Chirilă; patru stipendii de câte 84 fl. v. a. folosite de tehnicul George Voda, medicinistul August Lemény și juriștii Samoil Vladone și Emanoil Mocean; trei stipendii de câte 63 fl. v. a. folosite de gimnasiștii Silviu Brândieú, Ioan Cămpăan și Eugeniu Rus, cari nu și-au legitimat progresul în studii.

Cererile să se instrueze întocmai ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

X. Din fundațiunea „Vajda.“

Un stipendiu de 70 fl. folosit de juristul Vasile Muste, care nu și-a legitimat progresul. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

Blaș din ședința consistorială ținută în 12 August 1899.

Victor Mihályi
Archiepiscop și Mitropolit de
Alba Iulia și Făgăraș.

(80) 8—10

Fabrica

de

Cement-Portland din Brașov

recomandă fabricatul sêu de

„Cement-Portland“

garantând pentru calitatea cea mai bună.

Se află de vîndare cu prețul cel mai ieftin la

„Consum“
societate comercială pe acții Blaș.